

Europeiska
unionens råd

Bryssel den 30 juni 2023
(OR. en)

11141/23

ECOFIN 666
UEM 200
SOC 492
EMPL 343
COMPET 687
ENV 766
EDUC 279
RECH 311
ENER 402
JAI 912
GENDER 143
ANTIDISCRIM 137
JEUN 181
SAN 418

NOT

från: Rådets generalsekretariat
till: Ständiga representanternas kommitté (Coreper)/rådet

Föreg. dok. nr: 9835/1/23 REV 1
Komm. dok. nr: COM(2023) 611 final

Ärende: RÅDETS REKOMMENDATION om Kroatiens nationella reformprogram
2023 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens stabilitetsprogram
2023

För delegationerna bifogas det ovannämnda utkastet till rådets rekommendation, som har diskuterats av rådet och Europeiska rådet och som grundas på kommissionens rekommendation COM(2023) 611 final.

RÅDETS REKOMMENDATION

av den ...

om Kroatiens nationella reformprogram 2023 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens stabilitetsprogram 2023

EUROPEISKA UNIONENS RÅD UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken¹, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

¹ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

- (1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241², genom vilken faciliteten för återhämtning och resiliens (*faciliteten*) inrättades, trädde i kraft den 19 februari 2021. Faciliteten ger ekonomiskt stöd till medlemsstaterna för genomförandet av reformer och investeringar och utgör en finanspolitisk impuls som finansieras av unionen. I enlighet med den europeiska planeringsterminens prioriteringar bidrar faciliteten till den ekonomiska och inkluderande återhämtningen och till genomförandet av hållbara och tillväxtfrämjande reformer och investeringar, i synnerhet reformer och investeringar för att främja den gröna och den digitala omställningen och göra medlemsstaternas ekonomier mer resilienta. Den bidrar också till att stärka de offentliga finanserna och stimulera tillväxt och sysselsättning på medellång och lång sikt, förbättra den territoriella sammanhållningen inom unionen och stödja det fortsatta genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Det högsta ekonomiska bidraget per medlemsstat inom ramen för faciliteten uppdaterades den 30 juni 2022, i enlighet med artikel 11.2 i förordning (EU) 2021/241.

² Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/241 av den 12 februari 2021 om inrättande av faciliteten för återhämtning och resiliens (EUT L 57, 18.2.2021, s. 17).

- (2) Den 22 november 2022 antog kommissionen den årliga översikten över hållbar tillväxt, som inledde 2023 års europeiska planeringstermin. Den 23 mars 2023 godkände Europeiska rådet prioriteringarna i 2023 års årliga översikt över hållbar tillväxt, som är inriktade på de fyra principerna för konkurrenskraftig hållbarhet. Den 22 november 2022 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 1176/2011³, även 2023 års rapport om förvarningsmekanismen, enligt vilken Kroatien inte var en av de medlemsstater som kunde påverkas eller riskerade att påverkas av obalanser och som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också ett yttrande om Kroatiens utkast till budgetplan för 2023. Kommissionen antog också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet och ett förslag till 2023 års gemensamma sysselsättningsrapport med en analys av genomförandet av riktlinjerna för sysselsättningspolitiken och principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Rådet antog rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet⁴ (2023 års rekommendation om euroområdet) den 16 maj 2023 och den gemensamma sysselsättningsrapporten den 13 mars 2023.
- (3) Unionens ekonomier uppvisar visserligen en anmärkningsvärd resiliens, men den geopolitiska situationen har fortfarande en negativ påverkan. Unionen står orubbligt sida vid sida med Ukraina, och unionens ekonomiska och sociala agenda är inriktad på att på kort sikt minska de negativa effekterna av energichocker, både för utsatta hushåll och företag, och på att fortsätta satsningarna på den gröna och den digitala omställningen, stödja en hållbar tillväxt för alla, skydda makroekonomisk stabilitet och öka resiliensen på medellång sikt. Den är också starkt inriktad på att öka unionens konkurrenskraft och produktivitet.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁴ Rådets rekommendation av den 16 maj 2023 om den ekonomiska politiken i euroområdet (EUT C 180, 23.5.2023, s. 1).

- (4) Den 1 februari 2023 lade kommissionen fram ett meddelande med titeln *En industriplan i den gröna given för nettonollåldern (industriplanen i den gröna given)*. Industriplanen i den gröna given syftar till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri och stödja en snabb omställning till klimatneutralitet. Den kompletterar de pågående insatserna inom ramen för den europeiska gröna given och REPowerEU. Den syftar också till att skapa bättre förutsättningar för att utöka unionens tillverkningskapacitet vad gäller den nettonollteknik och de nettonollprodukter som behövs för att unionens ambitiösa klimatmål ska uppnås, och till att säkerställa tillgång till relevanta kritiska råvaror, bland annat genom att diversifiera anskaffningen, exploatera geologiska resurser på lämpligt sätt i medlemsstaterna och maximera återvinningen av råvaror. Industriplanen i den gröna given bygger på fyra pelare: ett förutsebart och förenklat regelverk, snabbare tillgång till finansiering, ökad kompetens och öppen handel för resilienta leveranskedjor. Den 16 mars 2023 lade kommissionen fram ett ytterligare meddelande med titeln *EU:s konkurrenskraft på lång sikt, efter 2030*, som är uppbyggt kring nio ömsesidigt förstärkande faktorer med målet att arbeta för ett tillväxtfrämjande regelverk. I det meddelandet fastställs politiska prioriteringar i syfte att aktivt säkerställa strukturella förbättringar, välfokuserade investeringar och regleringsåtgärder för unionens och dess medlemsstaters konkurrenskraft på lång sikt. Rekommendationerna nedan bidrar till att hantera dessa prioriteringar.

- (5) Den europeiska planeringsterminen 2023 fortsätter att utvecklas i takt med genomförandet av faciliteten. Ett fullständigt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanerna är fortfarande viktigt för att de politiska prioriteringarna inom ramen för den europeiska planeringsterminen ska ge resultat, eftersom planerna behandlar alla eller en betydande del av de relevanta landsspecifika rekommendationer som utfärdats under senare år. De landsspecifika rekommendationerna från 2019, 2020 och 2022 är dessutom lika relevanta för de återhämtnings- och resiliensplaner som granskats, uppdaterats eller ändrats i enlighet med artiklarna 14, 18 och 21 i förordning (EU) 2021/241.
- (6) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435⁵ (*REPowerEU-förordningen*), som antogs den 27 februari 2023, syftar till att snabbt fasa ut unionens beroende av import av ryska fossila bränslen. Detta kommer att bidra till energitrygghet och diversifiering av unionens energiförsörjning, samtidigt som användningen av förnybar energi, energilagringsskapaciteten och energieffektiviteten ökar. Genom REPowerEU-förordningen får medlemsstaterna möjlighet att lägga till ett nytt REPowerEU-kapitel i sina nationella återhämtnings- och resiliensplaner för att på så sätt finansiera viktiga reformer och investeringar som ska bidra till att målen för REPowerEU uppnås. Dessa reformer och investeringar kommer också att bidra till att öka konkurrenskraften för unionens nettonollindustri enligt vad som anges i industriplanen i den gröna given, och till att hantera de energirelaterade landsspecifika rekommendationer som utfärdats till medlemsstaterna 2022 och, i förekommande fall, 2023. Genom REPowerEU-förordningen införs en ny kategori icke återbetalningspliktigt ekonomiskt stöd som görs tillgängligt för medlemsstaterna för att de ska kunna finansiera nya energirelaterade reformer och investeringar inom ramen för sina återhämtnings- och resiliensplaner.

⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2023/435 av den 27 februari 2023 om ändring av förordning (EU) 2021/241 vad gäller REPowerEU-kapitel i planer för återhämtning och resiliens och om ändring av förordningarna (EU) nr 1303/2013, (EU) 2021/1060 och (EU) 2021/1755 samt direktiv 2003/87/EG (EUT L 63, 28.2.2023, s. 1).

- (7) Den 8 mars 2023 antog kommissionen ett meddelande med finanspolitisk vägledning för 2024 (*meddelandet av den 8 mars 2023*). Det syftar till att stödja utarbetandet av medlemsstaternas stabilitets- och konvergensprogram och därigenom stärka samordningen av politiken. Kommissionen erinrade om att stabilitets- och tillväxtpaktens allmänna undantagsklausul kommer att avaktiveras i slutet av 2023. Kommissionen efterlyste en finanspolitik under 2023–2024 som säkerställer en hållbar skuldsättning på medellång sikt och ökar den potentiella tillväxten på ett hållbart sätt, och uppmanade medlemsstaterna att i sina stabilitets- och konvergensprogram för 2023 ange hur deras finanspolitiska planer kommer att säkerställa att fördragets referensvärde för underskottet på 3 % av bruttonationalprodukten (BNP) respekteras och säkerställa en realistisk och kontinuerlig skuldminskning, eller att skulden ligger kvar på försiktiga nivåer, på medellång sikt. Kommissionen uppmanade också medlemsstaterna att fasa ut de nationella finanspolitiska åtgärder som införts för att skydda hushåll och företag mot energiprischocker, med början med de minst riktade åtgärderna. Kommissionen angav att om det skulle behövas en förlängning av stödåtgärderna på grund av ett förnyat energipristryck bör medlemsstaterna bättre rikta sådana åtgärder till utsatta hushåll och företag. Kommissionen angav att de finanspolitiska rekommendationerna skulle kvantifieras och differentieras. Såsom föreslås i kommissionens meddelande av den 9 november 2022 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning skulle de finanspolitiska rekommendationerna dessutom formuleras utifrån primära nettoutgifter. Alla medlemsstater rekommenderades att fortsätta att skydda nationellt finansierade investeringar och säkerställa att faciliteten och andra unionsmedel används på ett ändamålsenligt sätt, särskilt mot bakgrund av målen för den gröna och den digitala omställningen och för resiliensen. Kommissionen angav att den kommer att föreslå rådet att inleda underskottsbaserade förfaranden vid alltför stora underskott under våren 2024 på grundval av utfallet för 2023, i enlighet med gällande lagstiftning.

- (8) Den 26 april 2023 lade kommissionen fram lagstiftningsförslag för att genomföra en omfattande reform av unionens regler för ekonomisk styrning. Huvudsyftet med förslagen är att stärka hållbarheten i den offentliga skuldsättningen och att främja en hållbar och inkluderande tillväxt i samtliga medlemsstater genom reformer och investeringar. I sina förslag strävar kommissionen efter att förbättra det nationella egenansvaret, förenkla ramverket och röra sig i riktning mot ett större medelfristigt fokus, tillsammans med ett effektivt och mer enhetligt genomdrivande av efterlevnaden. Enligt rådets slutsatser av den 14 mars 2023 om riktlinjer för en reform av EU:s ramverk för ekonomisk styrning är målet att slutföra lagstiftningsarbetet 2023.
- (9) Den 14 maj 2021 lämnade Kroatien in sin nationella återhämtnings- och resiliensplan till kommissionen i enlighet med artikel 18.1 i förordning (EU) 2021/241. Kommissionen har med stöd av artikel 19 i förordning (EU) 2021/241 bedömt återhämtnings- och resiliensplanens relevans, ändamålsenlighet, effektivitet och enhetlighet i enlighet med bedömningsriktlinjerna i bilaga V till den förordningen. Den 28 juli 2021 antog rådet sitt genomförandebeslut om godkännande av bedömningen av Kroatiens återhämtnings- och resiliensplan⁶. Delutbetalningarna ska verkställas på villkor att kommissionen antar ett beslut i enlighet med artikel 24.5 i förordning (EU) 2021/241 om att Kroatien på ett tillfredsställande sätt har uppnått de relevanta delmål och mål som angetts i rådets genomförandebeslut. För att delmålen och målen ska anses ha uppnåtts på ett tillfredsställande sätt får delmål och mål som tidigare uppnåtts inte ha upphävts.
- (10) Den 28 april 2023 lämnade Kroatien in sitt nationella reformprogram för 2023 och stabilitetsprogrammet för 2023, i enlighet med artikel 4.1 i förordning (EG) nr 1466/97. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes kopplingar ska kunna beaktas. I enlighet med artikel 27 i förordning (EU) 2021/241 ska Kroatiens halvårsvisa rapporter om framstegen avseende målen i återhämtnings- och resiliensplanen också återspeglas i 2023 års nationella reformprogram.

⁶ ST 10687/2021 INIT, ST 10687/2021 ADD 1.

- (11) Den 24 maj 2023 offentliggjorde kommissionen 2023 års landsrapport för Kroatien. Rapporten innehöll en bedömning av hur väl Kroatien hade lyckats med de relevanta landsspecifika rekommendationer som rådet antog mellan 2019 och 2022, och en utvärdering av Kroatiens genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen. Utifrån denna analys konstaterades i landsrapporten brister i fråga om de utmaningar som inte eller endast delvis hade åtgärdats genom återhämtnings- och resiliensplanen, och även nya och framväxande utmaningar. I landsrapporten bedömdes också Kroatiens framsteg med genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter och med att uppnå unionens överordnade mål för sysselsättning, kompetens och fattigdomsbekämpning samt framstegen med att uppnå FN:s mål för hållbar utveckling.
- (12) Enligt uppgifter som validerats av Eurostat har Kroatiens saldo i de offentliga finanserna förbättrats från ett underskott på 2,5 % av BNP under 2021 till ett överskott på 0,4 % under 2022, samtidigt som den offentliga skulden sjönk från 78,4 % av BNP i slutet av 2021 till 68,4 % i slutet av 2022.
- (13) Saldot i de offentliga finanserna har påverkats av de finanspolitiska åtgärder som vidtagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Dessa finanspolitiska inkomstminskande åtgärder omfattade under 2022 sänkningar av mervärdes- och punktskatten, medan de finanspolitiska utgiftsökande åtgärderna bland annat rörde energipristak, bidrag till sårbara konsumenter, stödsystem för företag samt socialt stöd för pensionärer och utsatta hushåll. Kommissionen uppskattar nettobudgetkostnaden för dessa åtgärder till 1,6 % av BNP 2022. Saldot i de offentliga finanserna har också påverkats av budgetkostnaderna för erbjudande av tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina, vilket beräknas uppgå till 0,1 % av BNP 2022. Samtidigt sjönk den uppskattade kostnaden för tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen till 0,1 % av BNP 2022, från 1,3 % 2021.

- (14) Den 18 juni 2021 rekommenderade rådet Kroatien⁷ att under 2022 vidmakthålla en stödjande finanspolitisk inriktning, inbegripet den impuls som ges genom faciliteten, samt att upprätthålla nationellt finansierade investeringar. Rådet rekommenderade vidare Kroatien att hålla ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter under kontroll.
- (15) I enlighet med kommissionens beräkningar var den finanspolitiska inriktningen⁸ under 2022 i stort sett neutral och uppgick till +0,2 % av BNP, vilket var lämpligt mot bakgrund av den höga inflationen⁹. I enlighet med rådets rekommendation fortsatte Kroatien att stödja återhämtningen med investeringar som ska finansieras genom faciliteten. Utgifter som finansierades med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel uppgick till 2,6 % av BNP 2022 (2,7 % av BNP 2021). Nationellt finansierade investeringar gav ett kontraktivt bidrag på 0,6 procentenheter¹⁰ till den finanspolitiska inriktningen¹¹. Kroatien upprätthöll därmed inte de nationellt finansierade investeringarna, vilket inte var i linje med rådets rekommendation. Samtidigt gav ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive nya åtgärder på inkomstsidan) ett på det hela taget neutralt bidrag på 0,1 procentenhet till den finanspolitiska inriktningen. Kroatien hade därför tillräcklig kontroll över ökningen av nationellt finansierade löpande utgifter.

⁷ Rådets rekommendation av den 18 juni 2021 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens konvergensprogram 2021 (EUT C 304, 29.7.2021, s. 48).

⁸ Den finanspolitiska inriktningen mäts som förändringen i primära utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) och exklusive tillfälliga krisåtgärder med anknytning till covid-19-krisen, men inbegripet utgifter som finansieras med icke återbetalningspliktigt stöd (bidrag) från faciliteten och andra unionsmedel, i förhållande till den potentiella tillväxten på medellång sikt. Mer information finns i ruta 1 i de statistiska tabellerna över offentliga finanser.

⁹ Kroatien upplevde även en stark real BNP-tillväxt 2022.

¹⁰ Nationellt finansierade investeringar gav ett kontraktivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på grund av minskade investeringsutgifter från lokala myndigheter.

¹¹ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter gav ett expansivt bidrag på 0,5 procentenheter av BNP. Detta berodde delvis på en engångskostnad i samband med ett internationellt skiljeförfarande.

- (16) Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för stabilitetsprogrammets budgetprognos för 2023 är mer gynnsamt än kommissionens vårprognos 2023 för 2023 och därefter i linje med den. Regeringen beräknar att BNP i fasta priser kommer att öka med 2,2 % under 2023 och 2,6 % under 2024. Detta kan jämföras med uppskattningarna i kommissionens vårprognos 2023 på en lägre real BNP-tillväxt på 1,6 % under 2023 och 2,3 % under 2024, främst på grund av mer försiktiga uppskattningar av hushållens konsumtion och den offentliga konsumtionen samt de totala investeringarna.
- (17) I sitt stabilitetsprogram för 2023 räknar regeringen med att saldot i de offentliga finanserna kommer att försämrats till en underskottskvot på 0,7 % av BNP 2023. Försämringen under 2023 återspeglar i första hand en eftersläpande effekt av inflationen på de offentliga utgifterna, särskilt genom indexeringsmekanismerna för löner i den offentliga sektorn, pensioner och sociala förmåner. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP minska från 68,4 % i slutet av 2022 till 62,6 % i slutet av 2023. I kommissionens vårprognos 2023 förutses ett underskott i de offentliga finanserna på 0,5 % av BNP för 2023. Detta är i stort sett i linje med det beräknade underskottet i stabilitetsprogrammet för 2023. Enligt kommissionens vårprognos 2023 väntas en liknande offentlig skuldkvot i förhållande till BNP, på 63,0 %, i slutet av 2023.

(18) Saldot i de offentliga finanserna 2023 förväntas fortsatt påverkas av de finanspolitiska åtgärder som antagits för att mildra de ekonomiska och sociala effekterna av de stigande energipriserna. Det rör sig om åtgärder som förlängdes från 2022, däribland, på inkomstsidan, sänkningar av mervärdes- och punktskatten samt på utgiftssidan i form av energipristak, bidrag till utsatta konsumenter, stödsystem för företag samt socialt stöd för pensionärer och utsatta hushåll. Nettobudgetkostnaden för stödåtgärderna beräknas i kommissionens vårprognos 2023 uppgå till 1,5 % av BNP 2023¹². Merparten av åtgärderna 2023 verkar inte vara inriktade på de mest utsatta hushållen eller företagen och många av dem bevarar inte fullt ut prissignalen för att minska efterfrågan på energi och öka energieffektiviteten. Till följd av detta beräknas i kommissionens vårprognos 2023 det belopp för riktade stödåtgärder som ska beaktas i bedömningen av efterlevnaden av rådets rekommendation av den 12 juli 2022¹³ för 2023 till 0,2 % av BNP 2023 (jämfört med 0,3 % av BNP 2022). Budgetkostnaden för tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina beräknas ligga på en stabil nivå jämfört med 2022.

¹² Siffran motsvarar de årliga budgetkostnaderna för de åtgärderna, inbegripet löpande inkomster och utgifter liksom i förekommande fall åtgärder avseende kapitalutgifter.

¹³ Rådets rekommendation av den 12 juli 2022 om Kroatiens nationella reformprogram 2022 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens konvergensprogram 2022 (EUT C 334, 1.9.2022, s. 88).

- (19) I sin rekommendation av den 12 juli 2022 rekommenderade rådet Kroatien att under 2023 säkerställa att ökningen av de nationellt finansierade primära löpande utgifterna är i linje med en neutral inriktning på politiken¹⁴, med beaktande av ett fortsatt tillfälligt och riktat stöd till de hushåll och företag som drabbas hårdast av de höjda energipriserna och till människor som flyr från Ukraina. Kroatien bör samtidigt vara redo att anpassa de löpande utgifterna efter den föränderliga situationen. Kroatien rekommenderades även att öka de offentliga investeringarna för den gröna och den digitala omställningen och för energitrygghet med beaktande av REPowerEU-initiativet, inbegripet med hjälp av faciliteten och andra unionsmedel.

¹⁴ Enligt kommissionens vårprognos 2023 beräknas Kroatians potentiella produktionstillväxt på medellång sikt (10-årigt genomsnitt), som används för att mäta den finanspolitiska inriktningen, uppgå till 10,3 % i nominella termer.

(20) I sin vårprognos 2023 förväntar sig kommissionen en expansiv inriktning på finanspolitiken (-1,0 % av BNP) under 2023, i en miljö med hög inflation. Detta följer på en i stort sett neutral inriktning på finanspolitiken 2022 (+0,2 % av BNP). Ökningen i nationellt finansierade primära löpande utgifter (ej inräknat diskretionära åtgärder på inkomstsidan) under 2023 beräknas ge ett expansivt bidrag på 0,4 % av BNP till den finanspolitiska inriktningen. Detta inbegriper den minskade kostnaden för de riktade stödåtgärderna för de hushåll och företag som är de mest utsatta för höjda energipriser med 0,1 % av BNP. Det expansiva bidraget från nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter beror därför inte på det riktade stödet till de hushåll och företag som är mest utsatta för höjda energipriser och till människor som flyr från Ukraina. Den expansiva ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter (exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan) drivs även av bibehållandet av oriktade energirelaterade åtgärder, permanenta ökningar av lönerna i den offentliga sektorn och sociala förmåner samt lägre mervärdesskattesatser på icke-energi produkter. Totalt är den förväntade ökningen av nationellt finansierade primära löpande utgifter inte i överensstämmelse med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Utgifter som finansieras med bidrag från faciliteten och andra unionsmedel beräknas uppgå till 3,1 % av BNP 2023, medan nationellt finansierade investeringar beräknas ge ett expansivt bidrag till den finanspolitiska inriktningen på 0,7 procentenheter¹⁵. Kroatien planerar därför att finansiera ytterligare investeringar genom faciliteten och andra unionsmedel, och de nationellt finansierade investeringarna förväntas upprätthållas. Landet planerar att finansiera offentliga investeringar för den gröna och den digitala omställningen och för energitryggheten, såsom energireovering av byggnader, digitalisering av den offentliga förvaltningen, investeringar i digital diagnostik och utrustning på sjukhus, samt stöd för den gröna och den digitala omställningen av näringslivet, som finansieras av faciliteten och andra unionsmedel.

¹⁵ Övriga nationellt finansierade kapitalutgifter beräknas ge ett kontraktivt bidrag på 0,5 procentenheter av BNP. Detta beror delvis på en baseffekt av ökade utgifter under 2022 på grund av en engångsåtgärd, medan en minskning av överföringarna till allmännyttiga företag planeras under 2023.

- (21) I stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas underskottet i de offentliga finanserna öka till 1,5 % av BNP 2024. Ökningen 2024 återspeglar i första hand ökade kapitalutgifter och en fortfarande relativt hög indexering av utgifter för löner, pensioner och socialt bistånd. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP minska till 59,8 % i slutet av 2024. Baserat på de politiska åtgärder som är kända vid stoppdatumet för prognosen förutses i kommissionens vårprognos 2023 ett underskott i de offentliga finanserna på 1,3 % av BNP 2024. Detta är i stort sett i linje med det beräknade underskottet i stabilitetsprogrammet för 2023. I kommissionens vårprognos 2023 förväntas en högre offentlig skuldkvot, på 61,8 %, vid utgången av 2024, där skillnaden i förhållande till prognoserna i stabilitetsprogrammet för 2023 till stor del förklaras av denominatoreffekten (skillnaden i nominell BNP 2024) och, i mindre utsträckning, olika antaganden om stock-/flödesjusteringen.
- (22) I stabilitetsprogrammet för 2023 förutses en utfasning av de flesta energistödåtgärder under 2024. För närvarande uppskattar kommissionen nettokostnaden för energistödåtgärder till 0,2 % av BNP 2024. Dessa beräkningar bygger på antagandet att inga nya energiprishöjningar kommer att ske.

- (23) I förordning (EG) nr 1466/97 efterlyses en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot för att uppnå det medelfristiga budgetmålet med 0,5 % av BNP som riktmärke¹⁶. Med hänsyn till de offentliga finansernas hållbarhet skulle det enligt kommissionen vara lämpligt att förbättra det strukturella saldout med minst 0,3 % av BNP för 2024. För att säkerställa en sådan förbättring, och i enlighet med kommissionens metod, bör ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter¹⁷ under 2024 inte överstiga 5,1 %, vilket återspeglas i denna rekommendation. Samtidigt bör de återstående energistödåtgärderna (som för närvarande uppskattas av kommissionen till 1,5 % av BNP 2023) fasas ut, om utvecklingen på energimarknaden tillåter detta och med början med de minst riktade åtgärderna, och de därmed sammanhängande besparingarna bör användas för att minska underskottet i de offentliga finanserna. Enligt kommissionens uppskattning skulle detta leda till en ökning av de primära nettoutgifterna som är lägre än den rekommenderade högsta ökningstakten för 2024. Enligt kommissionens vårprognos 2023 ligger ökningen av nationellt finansierade primära löpande nettoutgifter under 2023 dessutom inte i linje med rådets rekommendation av den 12 juli 2022. Om detta bekräftas skulle det vara lämpligt att ökningen av de primära nettoutgifterna under 2024 är lägre.
- (24) Om politiken förblir oförändrad beräknas enligt kommissionens vårprognos 2023 de nationellt finansierade primära nettoutgifterna öka med 6,8 % under 2024, vilket ligger över den rekommenderade tillväxttakten. Den anpassning som förutses i kommissionens vårprognos för 2023 är mindre än besparingarna från den fullständiga utfasningen av energistödåtgärderna, vilket beror på en ökad samverkan mellan kapital, löner och sociala utgifter.

¹⁶ Artikel 5 i förordning (EG) nr 1466/97 kräver också en anpassning på mer än 0,5 % av BNP för medlemsstater med en offentlig skuld som överstiger 60 % av BNP, eller med mer uttalade risker för en hållbar skuldsättning.

¹⁷ Primära nettoutgifter definieras som nationellt finansierade utgifter exklusive diskretionära åtgärder på inkomstsidan och exklusive ränteutgifter samt utgifter för konjunkturberoende arbetslöshetsutgifter.

- (25) Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga sektorns investeringar förbli stabila på 4,6 % av BNP mellan 2023 och 2024. I stabilitetsprogrammet för 2023 hänvisas till reformer och investeringar som förväntas bidra till finanspolitisk hållbarhet och till hållbar tillväxt för alla. Det rör sig om reformer (hälso- och sjukvårdssektorn samt välfärdssektorn, förbättring av förvaltningen av statsägda företag, förbättring av lagen om finanspolitiskt ansvar) och investeringar (transport- och vatteninfrastruktur, energirenoveringar av flerbostadshus, investeringar i den gröna och den digitala omställningen samt utbildningsmässig infrastruktur) som i första hand även är en del av återhämtnings- och resiliensplanen.
- (26) I stabilitetsprogrammet för 2023 beskrivs en finanspolitisk utveckling på medellång sikt fram till 2026. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas underskottet i de offentliga finanserna minska till 0,8 % av BNP under 2025 och till 0,6 % 2026. Underskottet i de offentliga finanserna förväntas därför ligga kvar under 3 % av BNP under programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet för 2023 förväntas den offentliga skuldkvoten i förhållande till BNP minska från 59,8 % i slutet av 2024 till 55,6 % till slutet av 2026. Den offentliga skuldkvoten förväntas därmed sjunka och ligga kvar under 60 % under programperioden.

- (27) I enlighet med artikel 19.3 b i förordning (EU) 2021/241 och kriterium 2.2 i bilaga V till den förordningen ska återhämtnings- och resiliensplanen omfatta ett stort antal ömsesidigt förstärkande reformer och investeringar som ska vara genomförda senast 2026. Genomförandet av Kroatiens återhämtnings- och resiliensplan är på god väg. Kroatien lämnade in två ansökningar om utbetalning motsvarande 59 delmål och mål i planen, vilka resulterade i en total utbetalning på 1,4 miljarder EUR. Kroatien förväntas lämna in en ändring av planen, vilken bör innehålla ett REPowerEU-kapitel samt ytterligare åtgärder på andra områden, som ska finansieras genom lånedelen. I enlighet med artikel 14.6 i förordning (EU) 2021/241 uttryckte Kroatien den 30 mars 2023 sin avsikt att begära 3 612 000 000 EUR i ytterligare lånestöd inom ramen för faciliteten. Ett snabbt införande av det nya REPowerEU-kapitlet i återhämtnings- och resiliensplanen kommer att göra det möjligt att finansiera ytterligare reformer och investeringar till stöd för Kroatiens strategiska mål på energiområdet och för den gröna omställningen. Ett systematiskt och ändamålsenligt deltagande av lokala och regionala myndigheter, arbetsmarknadens parter och andra relevanta berörda parter är fortsatt viktigt för ett framgångsrikt genomförande av återhämtnings- och resiliensplanen, liksom annan ekonomisk politik och sysselsättningspolitik utanför planen, för att säkerställa att fler känner ett egenansvar för den övergripande politiska agendan.
- (28) Kommissionen godkände alla Kroatiens sammanhållningspolitiska programdokument 2022. Det är viktigt att gå vidare med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen, inbegripet REPowerEU-kapitlet, för att den gröna och den digitala omställningen ska lyckas, den ekonomiska och sociala resiliensen öka och en balanserad territoriell utveckling uppnås i Kroatien.

(29) Kroatien importerar runt 53 % av den totala energi som förbrukas varje år, samtidigt som landet har stor potential i fråga om förnybar energi, särskilt när det gäller solenergi, vindkraft och geotermisk energi. Hälften av landets el produceras av vattenkraftverk, och andelen vindkraft har ökat och nått 14 %, medan andelen solenergi fortfarande utgör endast 1 %. Viktiga faktorer för att påskynda utbyggnaden av solenergianläggningar och vindkraftverk är att effektivisera tillståndsförfarandena och färdigställa den relevanta lagstiftningsramen för att tillhandahålla producenter och egenanvändare ökad rättssäkerhet. Andra faktorer är bland annat en betydande uppgradering av transmissionsnätet och dess utbyggnad till landets södra del, där den största delen av landets förnybara energi produceras, samt spridningen av smart mätning för små solenergianläggningar. Energiförbrukningen i bostadssektorn är relativt hög i Kroatien (35 % av den totala energiförbrukningen), och beroendet av gas för uppvärmning uppgår till 71 %. Översynen och förenklingen av förfarandena för att installera solenergianläggningar i flerbostadshus samt det påskyndade ibruktageandet av värmepumpar för uppvärmning och kylning är relevanta åtgärder för energirenovering i byggnadssektorn. Andelen förnybara energikällor som används för transporter är låg (7 % jämfört med målet på 14 %), och detsamma gäller andelen järnvägstrafik av persontransporterna (2,5 % jämfört med 8 % i unionen). Moderniseringen av järnvägsinfrastrukturen och rullande järnvägsmateriel samt säkerställandet av en ökad användning av utsläppsfria fordon kan bidra stort till minskningen av koldioxidutsläpp inom transportsektorn. Kroatiens förbrukning av naturgas minskade med 22 % under perioden augusti 2022–mars 2023 jämfört med den genomsnittliga gasförbrukningen för samma period under de föregående fem åren, vilket är mer än det mål om en minskning med 15 % som fastställs i rådets förordning (EU) 2022/1369¹⁸. Kroatien skulle kunna fortsätta satsningarna på att tillfälligt minska efterfrågan på gas fram till den 31 mars 2024 i enlighet med rådets förordning (EU) 2023/706¹⁹.

¹⁸ Rådets förordning (EU) 2022/1369 av den 5 augusti 2022 om samordnade åtgärder för att minska efterfrågan på gas (EUT L 206, 8.8.2022, s. 1).

¹⁹ Rådets förordning (EU) 2023/706 av den 30 mars 2023 om ändring av förordning (EU) 2022/1369 vad gäller förlängning av efterfrågeminskningsperioden för åtgärder för att minska efterfrågan på gas samt förstärkning av rapporteringen om och övervakningen av deras genomförande (EUT L 93, 31.3.2023, s. 1).

- (30) Brist på arbetskraft och kompetens i sektorer och yrken som är centrala för den gröna omställningen, däribland tillverkning, utbyggnad och underhåll av nettonollteknik, skapar flaskhalsar i omställningen till en nettonollekonomi. Utbildningssystem av hög kvalitet som tillgodoser föränderliga arbetsmarknadsbehov, och riktade kompetenshöjnings- och omskolningsåtgärder är viktiga för att minska kompetensbrister och främja inkludering och omfördelning på arbetsmarknaden. För att frigöra outnyttjad arbetskraft måste dessa åtgärder vara tillgängliga, framför allt för enskilda personer och i de sektorer och regioner som påverkas mest av den gröna omställningen. Under 2022 rapporterades om brist på arbetskraft i Kroatien inom 31 yrken som krävde specifik kompetens eller kunskap för den gröna omställningen, bland annat inom bygg- och tillverkningssektorerna (som båda ligger under unionsgenomsnittet).
- (31) Mot bakgrund av kommissionens bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2023, och dess yttrande²⁰ återspeglas i rekommendation 1.

²⁰ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

(32) Mot bakgrund av de nära kopplingarna mellan ekonomierna i medlemsstaterna i euroområdet och deras kollektiva bidrag till den ekonomiska och monetära unionens funktion, rekommenderade rådet att euroområdets medlemsstater vidtar åtgärder, bland annat genom sina återhämtnings- och resiliensplaner, för att i) bevara en hållbar skuldsättning och avstå från brett stöd till den aggregerade efterfrågan 2023, bättre rikta de finanspolitiska åtgärder som vidtas för att mildra effekterna av höga energipriser och överväga lämpliga sätt att avveckla stödet i takt med att energipristrycket minskar, ii) upprätthålla en hög nivå på offentliga investeringar och främja privata investeringar för att stödja den gröna och den digitala omställningen, iii) stödja en löneutveckling som mildrar effekten av den minskade köpkraften och samtidigt begränsar andrahandseffekterna på inflationen, och ytterligare förbättra den aktiva arbetsmarknadspolitiken och åtgärda kompetensbristen, iv) förbättra företagsklimatet och säkerställa att energistödet till företag blir kostnadseffektivt, tillfälligt och riktat till bärkraftiga företag och att det upprätthåller incitament för den gröna omställningen, och v) bevara den makroekonomiska stabiliteten och övervaka risker samtidigt som arbetet med att fullborda bankunionen fortsätter. När det gäller Kroatien bidrar rekommendationerna 1, 2 och 3 till genomförandet av den första, andra och tredje rekommendationen i 2023 års rekommendation om euroområdet.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Kroatien att 2023 och 2024 vidta följande åtgärder:

1. Avveckla de gällande krisstödåtgärderna på energiområdet och använda besparingarna för att minska underskottet i de offentliga finanserna så snart som möjligt under 2023 och 2024. Om nya öknings av energipriset skulle kräva nya eller fortsatta stödåtgärder, säkerställa att sådana stödåtgärder är inriktade på att skydda utsatta hushåll och företag, är finanspolitiskt överkomliga och bevarar incitamenten till energibesparingar.

Säkerställa en försiktig finanspolitik, särskilt genom att begränsa den nominella ökningen av nationellt finansierade primära nettoutgifter under 2024 till högst 5,1 %²¹.

Upprätthålla nationellt finansierade offentliga investeringar och säkerställa ett effektivt utnyttjande av bidrag från faciliteten och andra unionsmedel, särskilt för att främja den gröna och den digitala omställningen.

För perioden efter 2024, fortsätta att eftersträva en finanspolitisk strategi på medellång sikt med gradvis och hållbar konsolidering, i kombination med investeringar och reformer som leder till högre hållbar tillväxt, för att uppnå en återhållsam offentligfinansiell ställning på medellång sikt.

2. Fortsätta med ett stabilt genomförande av sin återhämtnings- och resiliensplan och snabbt slutföra REPowerEU-kapitlet i syfte att omgående inleda genomförandet av det. Fortsätta med ett snabbt genomförande av de sammanhållningspolitiska programmen i nära komplementaritet och synergi med återhämtnings- och resiliensplanen.

²¹ Detta beräknas motsvara en årlig förbättring av det strukturella budgetsaldot med minst 0,3 % av BNP för 2024, såsom beskrivs i skäl 23.

3. Minska det totala beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybara energikällor, särskilt vindkraft, solenergi och geotermisk energi, färdigställa den ofullständiga lagstiftningsramen, effektivisera administrativa förfaranden för tillståndsgivning, förenkla förfarandena för installation av förnybara energikällor (t.ex. solenergianläggningar) i flerbostadshus och tillhandahålla ökad rättssäkerhet. Stödja kapaciteten för småskalig energiproduktion från förnybara energikällor. Ytterligare uppgradera näten för elöverföring och eldistribution, framför allt genom att förbättra transmissionslänkarna mellan landets norra och södra delar, samt öka användningen av smarta mätare. Påskynda genomförandet av energieffektiva åtgärder, bland annat installation av värmepumpar. Minska beroendet av fossila bränslen i transportsektorn genom att främja hållbara lösningar, särskilt järnvägen och elektrifieringen av vägtransporter. Intensifiera politiska insatser som syftar till att tillhandahålla och förvärva de färdigheter och den kompetens som krävs för den gröna omställningen.

Utfärdad i Bryssel den ...

På rådets vägnar

Ordförande
